

Briuselis, 2017 04 21
COM(2017) 184 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**dėl 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos
įgyvendinimo ir vertinimo**

{SWD(2017) 131 final}

Turinys

1.	ĮVADAS.....	2
2.	PAGRINDINIAI FAKTAI.....	3
3.	DIREKTYVOS VERTINIMAS.....	4
3.1.	Vertinimo aprėptis.....	4
3.2.	Rezultatai.....	5
3.2.1.	Direktyvos 2008/118/EB efektyvumas ir veiksmingumas.....	5
3.2.2.	Akcizų ir muitinės procedūrų derėjimas.....	9
3.2.3.	Aktualumas.....	11
3.2.4.	ES pridėtinė vertė.....	12
4.	PAPILDOMO DĖMESIO REIKALAUJANTYS KLAUSIMAI.....	13
4.1.	Leidimai.....	13
4.2.	Trūkumo, perviršio, kitų išimčių tvarkymas ir kova su sukčiavimu.....	14
4.3.	Muitinės ir akcizų procedūrų derinimas.....	15
4.4.	Mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtos prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo procedūros.....	15
5.	IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI.....	15

1. ĮVADAS

Tarybos direktyvos 2008/118/EB¹ 45 straipsnio 2 dalyje nurodyta: „Ne vėliau kaip 2015 m. balandžio 1 d. Komisija pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą.“ Siekdama surinkti informacijos šiai ataskaitai parengti, Komisija paprašė atlikti du išorės vertinimo tyrimus. Pirmasis vertinimo tyrimas dėl direktyvos V skyriaus (t. y. akcizais apmokestinamų prekių, už kurias jau sumokėtas akcizas, komercinio gabenimo taisyklių) paskelbtas 2015 m.² Antrasis tyrimas, daugiausia dėl direktyvos III ir IV skyrių (t. y. apmokestinamų prekių sandėliavimo ir elektroninės kontrolės sistemos nuostatų), paskelbtas 2016 m.³

¹ 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinanti Direktyvą 92/12/EEB, OL L 9, 2009 1 14.

² <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-current-arrangements-for-the-cross-border-movements-of-excise-goods-that-have-been-released-for-consumption-pbKP0614146/>

³ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-current-arrangements-for-the-holding-and-moving-of-excise-goods-under-excise-duty-suspension-pbKP0215865/>

Kiekvieną iš minėtų tyrimų sudarė klausimais pagrįsta valstybių narių ir prekybininkų apklausa, kurios rezultatai buvo lyginami, siekiant užtikrinti suderintą ir nuoseklų požiūrį į nagrinėjamus klausimus. Vykdamas abu tyrimus, maždaug trečdalyje valstybių narių buvo atlikta išsamesnių atvejų tyrimų. Atrinktos valstybės narės laikomos reprezentatyviomis dėl dydžio, geografinės vietos ir to, ar valstybė narė yra akcizais apmokestinamų prekių gamintoja ar vartotoja.

Komisija nusprendė atlikti šios reglamentavimo srities vertinimą pagal Komisijos programą REFIT⁴. Išsamaus vertinimo rezultatai aprašyti prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente (SWD (2017) xxxx). Atsižvelgiant į penkis pagrindinius vertinimo klausimus, aktualumą, derėjimą, efektyvumą, veiksmingumą ir ES pridėtinę vertę, šiame vertinime nustatoma, ar intervencija, aptariama Direktyvoje 2008/118/EB, atitiko nustatytus tikslus ir kokios apimties jos pasiektas tikėtinas poveikis.

Remiantis per tyrimus surinkta informacija, šioje ataskaitoje apibendrinamos Komisijos vertinimo išvados. Išsamesnė informacija pateikiama pridedamame Tarnybų darbiname dokumente.

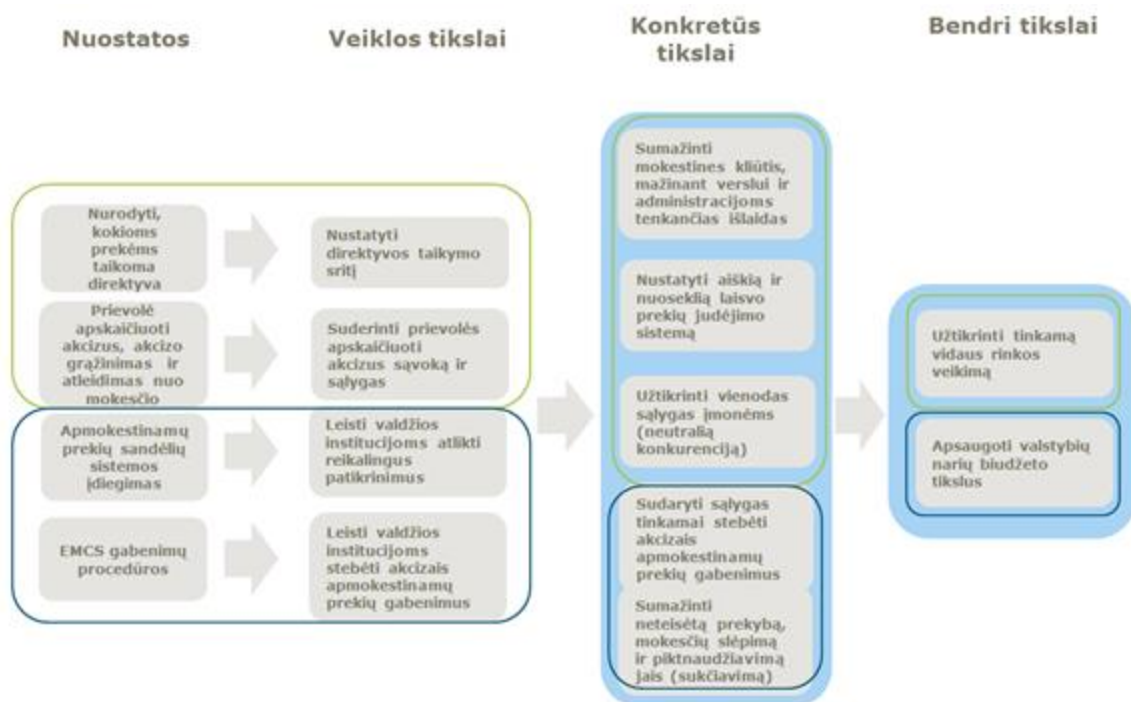
2. PAGRINDINIAI FAKTAI

Tarybos direktyva 2008/118/EB pakeitė Tarybos direktyvą 92/12/EEB⁵. Joje apibrėžiama akcizais apmokestinamų prekių laikymo ir gabenimo Europos Sąjungos teritorijoje tvarka, išskyrus kelias teritorijas, kuriose jos nuostatos negalioja. Direktyvos tikslai ir tai, kaip jie susiję įvairiuose politikos lygmenyse, pavaizduota toliau pateiktoje intervencijos logikos diagramoje.

⁴ REFIT – programa, skirta peržiūrėti visą ES teisės aktų bazę, kad būtų nustatyta našta, nenuoseklumas, trūkumai arba neveiksmingos priemonės, o remiantis peržiūros rezultatais būtų pateikti būtini pasiūlymai.

⁵ 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyva 92/12/EEB dėl bendrųjų procedūrų, susijusių su akcizais apmokestinamais produktais, ir dėl tokių produktų laikymo, judėjimo ir kontrolės, OL L 076, 1992 3 23.

1 pav. Direktyvos 2008/118/EB intervencijos logika

3. DIREKTYVOS VERTINIMAS

3.1. Vertinimo aprėptis

Vertinimas apima visą direktyvos taikymo sritį, tačiau daugiausia dėmesio skiriama III–V skyriams. I–II skyriai įtraukti į vertinimą tiek, kiek nuostatos susijusios su klausimais, kurie yra svarbūs III–V skyrių nuostatų poveikiui.

I skyriuje akcizas apibrėžiamas kaip vartojimo mokestis, taip pat pateikiamos bendros tokių sąvokų, kaip „įgaliotas sandėlio savininkas“ ir „apmokestinamų prekių sandėlis“, apibrėžtys. Bendromis apibrėžtimis užtikrinama, kad būtų bendras teisinis šių terminų supratimas ir aiški bei nuosekli sistema.

II skyriuje nustatomas prievolės apskaičiuoti akcizus atsiradimo laikas ir vieta, asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti, visiško prekių sunaikinimo ir negrįžtamo praradimo poveikis, pažeidimai, grąžinimai ir atsisakymai reikalauti bei atleidimas nuo akcizų.

III skyriuje iš Direktyvos 92/12/EEB perimama apmokestinamų prekių sandėlio, kaip vienos iš vietų, kurioms suteiktas leidimas laikyti ir gaminti akcizais apmokestinamas prekes, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, sąvoka, palengvinant gamybos ir sandėliavimo vietų patikrinimus. Išsamios leidimų taisyklės nustatomos nacionaliniu lygmeniu, tačiau visa sistema nustatyta Direktyvos III skirsnyje. Kiekvienas apmokestinamų prekių sandėlis yra susietas su įgaliotu sandėlio savininku, kuris yra atsakingas už apmokestinamų prekių sandėlio valdymą. Tiek apmokestinamų prekių sandėliui, tiek įgaliotam sandėlio savininkui suteikiamas unikalus akcizo numeris⁶.

⁶ Tarybos reglamente (ES) Nr. 389/2012 ir Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 612/2013 nustatytas valstybių narių keitimosi duomenimis, susijusiais su ūkinės veiklos vykdytojų leidimais ir registracija bei apmokestinamų prekių sandėlių leidimais, teisinis pagrindas.

Remiantis Akcizų informacijos mainų sistemos (*angl.* SEED) duomenimis, galima patvirtinti, ar tam tikram akcizo numeriui yra išduotas leidimas. Jei jis išduotas, jame nurodyta, kokiems akcizais apmokestinamiems produktams suteikiamas prekybininkui ar apmokestinamų prekių sandėliui skirtas leidimas. Tiek siuntėją, tiek gavėją SEED duomenų bazėje užregistruoja jų atitinkamų valstybių narių administracija.

Į **IV skyrių** įtraukiamas svarbiausias Direktyvoje 2008/118/EB nurodytas pakeitimas – gabenimo, esant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimui, priežiūros automatizavimas akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistemoje (*angl.* EMCS). EMCS sistemą sukūrė ir bendrai naudoja nacionalinės administracijos ir Komisija. Pastaroji atlieka pagrindinį koordinavimo vaidmenį. EMCS sistemoje realiuoju laiku stebimas akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas tarp leidžiamos prekių buvimo vietos ir registruotos vietos ir užtikrinama, kad prekės būtų siunčiamos tik į tokias vietas. Į IV skyrių taip pat įtrauktas naujas prekybininkų, susijusių su tam tikra vieta, tipas – registruotas gavėjas, kuris gali gauti prekes, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, bet negali jų laikyti. IV skyriuje taip pat apibrėžiamas naujas prekybininkų tipas – registruotas siuntėjas, kuris gali gabenti prekes, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš importo vietos.

Direktyvos **V skyriuje** (33–38 straipsniuose)⁷ nustatytos bendros taisyklės akcizais apmokestinamų prekių, už kurias jau sumokėtas akcizas (t. y. jos išleistos vartoti), dviejų rūšių komerciniam gabenimui Europos Sąjungoje: siuntoms tarp prekybininkų (tarp įmonių (*angl.* B2B)) ir nuotoliniam akcizais apmokestinamų prekių pardavimui privatiems fiziniams asmenims kitoje valstybėje narėje (tarp įmonių ir privačių fizinių asmenų (*angl.* B2C)). Ši tvarka ypač aktuali MVĮ, kurios negali atitikti su apmokestinamų prekių sandėlių leidimais ir EMCS sistemos veikimu susijusių finansinių reikalavimų.

Direktyvos 33 ir 34 straipsniuose nustatyti gabenimo tarp prekybininkų (B2B) reikalavimai ir numatyta, kad gabenimams taikytinas supaprastintas administracinis lydraštis (*angl.* SAAD). Išsami informacija apie jį pateikta Reglamente (EEB) Nr. 3649/92.

Kai prekės buvo išleistos vartoti vienoje valstybėje narėje, o po to išgabenamos į kitą valstybę narę, akcizas mokamas paskirties valstybėje narėje, taikant tos valstybės narės nustatytą tarifą, o prekybininkas tuomet prireikus gali prašyti grąžinti akcizą, kuris jau buvo sumokėtas išleidus prekes vartoti.

3.2. Rezultatai

3.2.1. Direktyvos 2008/118/EB efektyvumas ir veiksmingumas

Gabenimai, kai akcizų mokėjimas laikinai atidedamas

EMCS sistema pakeičia popierinių dokumentų naudojimu grindžiamą sistemą nepopierine (elektronine) priežiūros sistema, taigi pašalinamos administracinės kliūtys

⁷ V skyriaus 32 straipsniu reglamentuojama alkoholio, tabako ir mineralinių alyvų pirkimo tvarka, taikoma keliautojams, keliaujantiems iš vienos valstybės narės į kitą. Ši tvarka pakeitė Direktyvos 92/12/EEB, kurios galiojimas baigėsi 1999 m., 28 straipsnio pereinamojo laikotarpio nuostatas dėl neapmuitinamų prekių lengvatų keliaujant Sąjungoje. Nuo 1999 iki 2008 m. nebuvo nustatytų Sąjungos lygmens orientacinių ribinių kiekių. Ši tvarka nebuvo įtraukta į vertinimo tyrimų aprėptį.

gabenti akcizais apmokestinamas prekes tarpvalstybiniu mastu, sumažinamos išlaidos tiek prekybininkams, tiek mokesčių administratoriams ir kartu užtikrinamos geresnės mokesčio sukčiavimo atvejų nustatymo ir prevencijos priemonės. Įdiegus šią sistemą, nuo 2010 m. sausio mėn. iki 2015 m. gegužės mėn. užfiksuota daugiau kaip 13,6 mln. gabenimo atvejų, taikant laikiną akcizų mokėjimo atidėjimą, iš kurių 98,1 % buvo įvykdyta be incidentų ar papildomo įsikišimo rankiniu būdu.

Valstybės narės yra įsitikinusios, kad EMCS sistema, sutrumpindama dokumentams tvarkyti reikalingą laiką, sumažino išlaidas, kaip parodyta toliau pateikiamoje 1 lentelėje.

1 lentelė. Tipinio gabenimo tvarkymo laikas naudojant popierinių dokumentų naudojimu grindžiamą sistemą ir po EMCS sistemos įdiegimo 2014 m.⁸

Valstybė narė	Gabenimo informacijos tvarkymo laikas (popierinių dokumentų naudojimu grindžiama procedūra)	Gabenimo informacijos tvarkymo laikas (EMCS)
BG	Nėra duomenų	5 min.
CZ	30 min.	10 min.
FI	6 min.	0 ⁹
HU	120 min.	6 min.
LT	30 min.	9 min. (0,15 val.)
LV	20 min.	Nėra duomenų
PL	3–5 val. (alkoholiui), 0,5 val. (kitoms prekėms)	3–5 val. (alkoholiui), 0,25 val. (kitoms prekėms)
RO	Nėra duomenų	0
SI	3 min.	1 min.
SK	60 min.	10 min.

Šaltinis – [Akcizų mokėjimo laikino atidėjimo vertinimas, 2015 m., Ramboll](#).

Sutrumpėjus laikui, kurio reikia gabenimo informacijai sutvarkyti, EMCS sistema daugelyje valstybių narių sumažino bendras administracines išlaidas¹⁰.

Ekstrapoliuojant iš surinktų duomenų ir taikant ES standartinę išlaidų modelį, vien tik 2014 m., naudojant EMCS sistemą, per metus sutaupyta 27,5–37 mln. EUR (priklausomai nuo susijusių asmenų darbo profilių)¹¹. Valstybės narės taip pat pranešė, kad atsisakius popierinių dokumentų ir dėl to išaugus veiksmingumui atsilaisvino

⁸ Išskyrus Suomiją, nė viena iš valstybių narių, sudariusių Europos Sąjungą iki 2004 m. plėtros, negalėjo pateikti lyginamųjų duomenų. Vėliau į ES įstojusios valstybės narės iš karto po 2004 m. įdiegė popierinių dokumentų naudojimu grindžiamą sistemą, todėl jų įverčiai palyginti nauji. Nėra pagrindo daryti prielaidą, kad valstybių narių, sudariusių Europos Sąjungą iki 2004 m., rezultatai labai skirtingi.

⁹ 0 reiškia, kad procesas paprastai užbaigiamas automatiškai.

¹⁰ Vidutinis sutaupyta vieno gabenimo informacijai sutvarkyti skirtas laikas valandomis – 35 minutės (0,59 valandos). Apskaičiuota, kad valstybių narių, kurios nurodė teigiamą pokytį, administracijose vien tik 2014 m., naudojant EMCS sistemą, sutaupyta daugiau kaip 1 267 026 valandų (maždaug 720 visą darbo dieną dirbančių asmenų, kai darbo diena yra 8 darbo valandos, o metuose yra 220 darbo dienų).

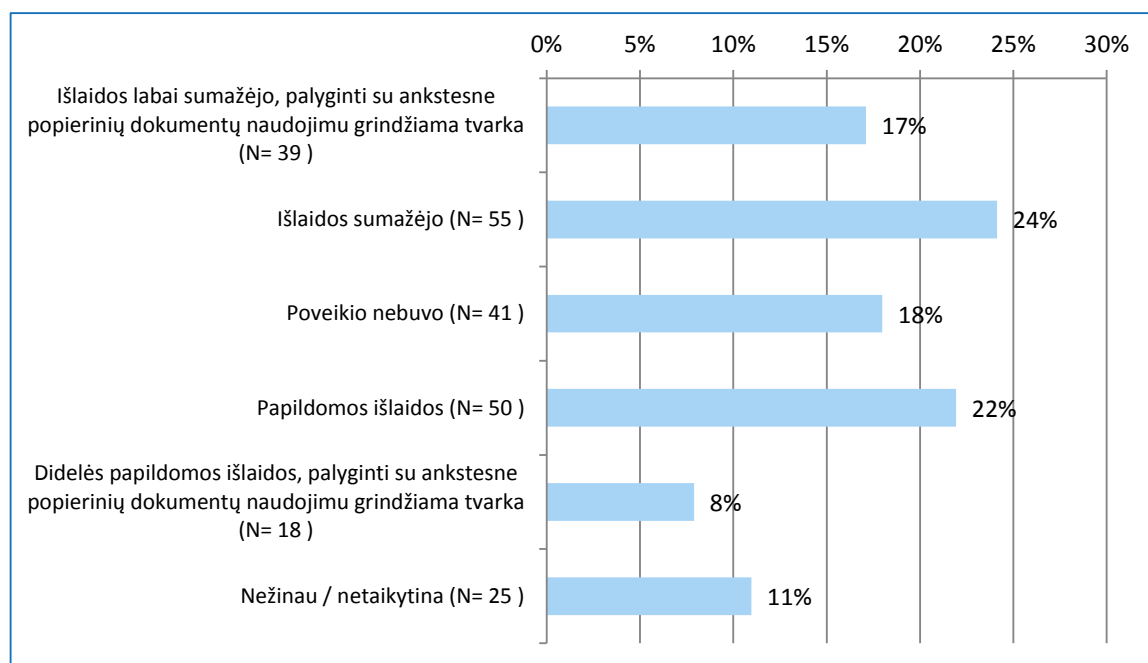
¹¹ Išsamesnė informacija pateikiama Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, laikymo ir gabenimo dabartinės tvarkos vertinime, p. 53, arba pridedamame Tarnybų darbiname dokumente.

išteklių, kuriuos galima skirti su didesne rizika susijusiems gabenimams ir gerinti gabenimų kontrolę.

Pagrindinė nauda prekybininkams – trumpesnis akcizų dokumentų tvarkymo laikas, galimybė (ir siuntėjui, ir gavėjui) sekti gabenimus, taip pat galimybė supaprastinti auditą ir kontrolę esant veiksmingesnei ir kokybiškesnei gabenimo dokumentacijai. Ši nauda tyrime nebuvo vertinama.

EMCS sistema naudinga tiek didelėms, tiek mažoms įmonėms, nors masto ekonomija, susijusi su elektronine sistema, buvo naudingesnė didelėms įmonėms. Prekybininkų nuomonės išsiskyrė dėl to, ar EMCS sistema sumažino išlaidas (41 %), padidino išlaidas (30 %), nebuvo skirtumo (18 %) arba nežinojo (11 %). Šie rezultatai labai panašūs į ankstesnio prekybininkų tyrimo rezultatus, pateiktus Europos Parlamentui ir Tarybai 2013 m.¹², ir jais remiantis galima teigti, kad automatizavimas buvo naudingesnis didesniems veiklos vykdytojams.

2 pav. EMCS poveikis išlaidoms, palyginti su ankstesne, popierinių dokumentų naudojimu grindžiama tvarka (respondentų skaičius – 228)

Šaltinis – [Akcizų mokėjimo laikino atidėjimo vertinimas, 2015 m., Ramboll](#).

Prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui tarp įmonių taikoma tvarka

Priešingai, remiantis surinkta informacija, matyti, kad dėl toliau taikomų popierinių dokumentų naudojimu grindžiamų procedūrų ir valstybių narių skirtingų metodų, dabartiniame V skyriuje nurodyta prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui taikoma tvarka yra didelė našta įmonėms ir ji yra nesuderinama su tikslu skatinti laisvą prekių judėjimą bendrojoje rinkoje¹³. Prekybininkai, kurie taikė prekių, už kurias

¹² COM(2013) 850 ir SWD(2013) 490.

¹³ Žr. 4.4 punktą.

sumokėtas akcizas, gabenimui galiojančią tvarką, nurodė, kad vieno gabenimo atvejo atitikties nustatymo formalumai vidutiniškai truko 221 minutes¹⁴.

Nagrinėjant prekėms, už kurias sumokėtas akcizas, taikomą tvarką, administracijų buvo paprašyta nurodyti, kokie prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo administravimo aspektai reikalauja daugiausiai išteklių. 10 iš 12 valstybių narių administracijų nuomone, taikant popierinių dokumentų naudojimu grindžiamą sistemą, patiriama didesnė našta ir ilgiau užtrunka procedūra, nei vykdant automatizuotus ar elektroninius procesus; kitos 2 administracijos nuomonės nepareiškė. Trys valstybės narės galėjo pateikti apytikrius laiko, sugaišto vienam vidutiniam gabenimui tarp įmonių (B2B) sutvarkyti, įverčius. Vidutinis tvarkymo laikas buvo 4–8 valandos, priklausomai nuo siuntos pobūdžio. Apytikriai tai atitiktų kelias gabenimo administravimo EMCS sistemoje minutes.

Taip pat buvo nurodytos kitos praktinės problemos: skirtingi nacionaliniai reikalavimai (pvz., akcizų grąžinimo dokumentams taikomi reikalavimai) ir aiškos informacijos apie nacionalines procedūras stoka, dėl kurių įmonės patenka į diskriminuojančią padėtį.

Dėl dabartinės tvarkos daugiau kaip pusė tirtų B2B prekybininkų jau nusprendė negabenti produktų tarp valstybių narių. Pagrindinės nurodytos priežastys: didelė administracinė našta ir susijusios išlaidos (36 prekybininkai iš 44 atsakiusiųjų) ir neaiškūs reikalavimai, dėl kurių kyla teisinis netikrumas (21 prekybininkas iš 44). Dauguma prekybininkų manė, kad didesnė našta tenka taikant prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui tarp įmonių galiojančią tvarką, nei naudojant EMCS sistemą.

Nuotolinis prekių, už kurias sumokėtas akcizas, pardavimas (tarp įmonių ir privačių fizinių asmenų)

Kiek tai susiję su nuotoline prekyba, prekybininkai nurodo, kad išlaidos, susijusios su mokestinio atstovo, kurį reikalaujama turėti daugelyje valstybių narių, paslaugomis, yra didžiulė kliūtis patekti į rinką. Mokesčiai už tokio mokestinio atstovavimo paslaugas kai kuriais atvejais gali viršyti mokesčius, susijusius su pašto ir skubių siuntų tarnybos paslaugomis atliekant muitinį siuntinių iš trečiųjų valstybių įforminimą. Keletas prekybininkų nurodė, kad kai kuriais atvejais lengviau parduoti produktus trečiosioms valstybėms, nei parduoti produktus nuotoliniu būdu kitose valstybėse narėse.

Kai kuriose valstybėse narėse parduoti alkoholį priimtina kaina nuotoliniu būdu yra beveik neįmanoma, palyginti su kitų prekių nuotoline prekyba. Mokestinio atstovo paslaugas paprastai teikdavo tik didelės gabenimo bendrovės, kurios buvo menkai pasirengusios gabenti mažas siuntas (paprastai 6 ar 12 butelių) ir arba atsisakydavo suteikti paslaugą, arba nustatydavo nepagrįstai didelį mokestį, kaip nurodyta 2 lentelėje.

2 lentelė. Mokestinio atstovo paslaugų kainos už nuotolinę prekybą

Išsiuntimo valstybė – paskirties valstybė	Nurodyta vidutinė mokestinio atstovo paslaugų kaina (neįskaitant vyno akcizo ir kainos, išskyrus atvejus, kai jie nurodyti)
--	--

¹⁴ Šaltinis – 19 lentelė, Prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui taikomos tvarkos vertinimas, 2015 m., *Ramboll*. Dauguma prekybininkų nurodė, kad vieno gabenimo formalumų tvarkymas užtruko trumpiau nei 1 valandą. Tačiau duomenys rodo, kad yra labai didelių valandų skaičių, kuriuos greičiausiai lėmė bendrų procedūrų stoka.

Iš FR į NL	30–100 EUR už deklaraciją, neįskaitant transporto
Iš FR į BE	20–40 EUR už siuntą (įskaitant paslaugų bendrovę ir transportą, mažiausiai 12 butelių)
Iš FR į BE	40–70 EUR už siuntą
Iš FR į JK	60 EUR už siuntą (už 12 butelių užsakymą)
Iš BE į JK	100 GBP už deklaraciją (neįskaitant transporto)

Šaltinis – [Prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui taikomos tvarkos vertinimas, 2015 m., Ramboll.](#)

3.2.2. Akcizų ir muitinės procedūrų derėjimas

Trečdalis (pagal vertę) visų Europos Sąjungoje pagaminamų akcizais apmokestinamų prekių yra eksportuojama¹⁵. Vis dėlto netiesiogiai eksportuojant akcizais apmokestinamas prekes iškyla nemažai techninių ir teisinių problemų.

Vertinime įvertintas dabartinės prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo tvarkos ir atitinkamų muitinės eksporto procedūrų derėjimas. Galima daryti išvadą, kad dar yra galimybių optimizuoti procedūrų derinimą. Tiek valstybių narių valdžios institucijos, tiek prekybininkai bendrai sutiko, kad yra su akcizais apmokestinamų prekių eksportu susijusių problemų. Valstybėms narėms susirūpinimą taip pat kėlė ir akcizais apmokestinamų produktų importo procedūros, tačiau nurodyta, kad prekybininkams jos kelia mažiau praktinių problemų. Nepaisant to, tiek prekybininkai, tiek valstybių narių valdžios institucijos pabrėžė, kad įdiegus EMCS sistemą, tapo lengviau derinti akcizų ir muitinės procedūras. Palyginti su ankstesnėmis popierinių dokumentų naudojimu grindžiamomis sistemomis, EMCS sistema pagerino koordinavimą.

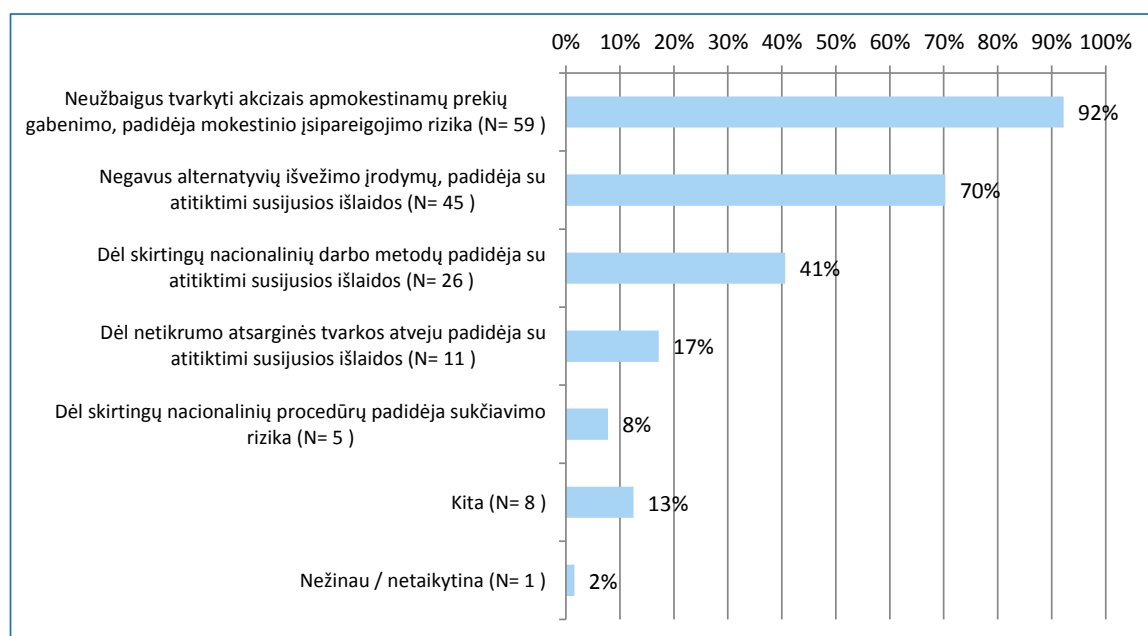
Eksportas¹⁶. Valstybių narių valdžios institucijos ir prekybininkai pripažįsta, kad akcizų ir eksporto procedūrų derėjimo stoka kelia problemų. 22 iš 27 valstybių narių (80 %) laikėsi nuomonės, kad dabartinė akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo tvarka nėra suderinta su muitinės operacijoms ir eksportui taikoma tvarka, prievolėmis ir procedūromis. Pirmiausia eksporto gabenimai turėtų būti užbaigiami tvarkyti EMCS sistemoje, remiantis muitinės eksporto kontrolės sistemos (sutrumpintai ECS) elektroniniu pranešimu apie išvežimą.

¹⁵ Pirmiau pateiktas įvertis grindžiamas Eurostato turimais statistiniais akcizais apmokestinamų prekių eksporto duomenimis. Statistiniuose duomenyse neišskiriamas tiesioginis (susijęs tik su viena valstybe) ir netiesioginis (kai prekės iki išvežimo iš Sąjungos teritorijos gabenamos daugiau kaip vienos valstybės narės teritorija) eksportas. Direktyva daugiausia susijusi su eksporto priežiūra, kurią vykdo daugiau kaip viena valstybė narė. Kiek tai susiję su tiesioginiu eksportu, išsami tvarka nustatoma nacionaliniu mastu, o EMCS ir ECS (eksporto kontrolės sistema) yra neprivalomos. Kadangi nėra Sąjungos gavėjo, akcizais apmokestinamų prekių, kurios gabenamos pagal V skyriuje nustatytą prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo tvarką, netiesioginis eksportas nėra numatytas.

¹⁶ Daugiau informacijos apie tai, kaip turi būti derinamos EMCS sistema ir eksporto kontrolės sistema, pateikta „Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, laikymo ir gabenimo dabartinės tvarkos vertinime“, p. 116–117.

Dažnai šio pranešimo iš muitinės negaunama ir gabenimus reikia patikrinti ir užbaigti tvarkyti rankiniu būdu. Antra, net jeigu pranešimas ir gaunamas, kai kurie eksportuotojai eksporto deklaracijoje nepateikia nuorodos į atitinkamo elektroninio administracinio dokumento (eAD) administracinį nuorodos kodą ir taip sistemoje pasidaro sunku arba neįmanoma priskirti išvežimo rezultatų teisingam eAD. Dėl šių trūkumų padidėja administracinės išlaidos. Taip prarandama procesų automatizavimo nauda, kadangi gabenimus reikia užbaigti tvarkyti rankiniu būdu, sulyginant ECS sistemos išvežimo rezultatus su EMCS sistemos eAD. Kai atitiktis nėra, reikia prašyti siuntėjo pateikti alternatyvų išvežimo įrodymą arba kitaip jis praras gabenimo garantiją. 2014 m. Prancūzija nurodė, kad turėjo užbaigti tvarkyti rankiniu būdu 12 000 eksporto gabenimų. 41 % prekybininkų pripažįsta, kad akcizų ir eksporto procedūrų derėjimo stoka yra problema. Respondentai pareiškė, kad yra nepatenkinti akcizų ir muitinės procedūrų derinimu.

3 pav. Pagrindinės akcizų ir muitinės eksporto procedūrų derinimo problemos (respondentų skaičius – 64)

Šaltinis – [Akcizų mokėjimo laikino atidėjimo vertinimas, 2015 m., Ramboll.](#)

Importas. Importas akcizo tikslu įvyksta tada, kai į Europos Sąjungą iš trečiosios valstybės įvežtoms prekėms netaikoma speciali muitinės procedūra ar išorinio tranzito procedūra, arba joms netaikoma muitinės priežiūra. Tai apima muito mokėjimą ir taip pat akcizo bei PVM mokėjimą, nebent prekėms iš karto pritaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (jos laikomos apmokestinamų prekių sandėlyje arba išsiunčiamos iš importo vietos pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą). Jeigu galutinis gavėjas yra kitoje valstybėje narėje, gabenimui pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą turi būti taikoma EMCS sistemos priežiūra.

Prekybininkai išreiškė mažesnę susirūpinimą dėl importo tvarkos, šiek tiek problemų tai kėlė 17 % respondentų, daugiausia dėl nacionalinių skirtumų, susijusių su ataskaitų teikimo reikalavimais, dėl kurių padidėja išlaidos. Kita vertus, 19 iš 27 valstybių narių išreiškė susirūpinimą dėl importo procedūrų ir perdavimo į EMCS sistemą derėjimo stokos, nurodydamos, kad toliau derinant procedūras, būtų galima palengvinti administracinę naštą ir sumažinti su atitiktimi susijusias išlaidas.

Muitinis tranzitas po eksporto¹⁷

Kai kurie veiklos vykdytojai nori išvengti lygiagrečiai taikomų akcizų ir muitinės procedūrų netiesioginiam eksportui ir renkasi tranzitą, kad jis pakeistų pirmąsias dvi procedūras iki prekių išvežimo. Tokiu atveju eksporto procedūra užbaigiama tranzito procedūra, prasidedančia išvykimo muitinėje¹⁸, kuri dubliuojasi su tranzito išvykimo muitine, kuri nėra fizinėje prekių išvežimo iš Sąjungos vietoje ar netoli jos. Tuomet prekės gabenamos į išvykimo vietą vykdant Naujosios kompiuterizuotos tranzito sistemos priežiūrą. Tranzitas užbaigiamas, kai iš paskirties muitinės išsiunčiamas pranešimas apie tranzito rezultatus išvykimo muitinei. Tai laikoma prekybos palengvinimu, kadangi prekes į pagrindinį centrą galima vežti pagal eksporto procedūrą, o šią procedūrą ir tolesnį pergrupavimą bei eksportą užbaigti pagal tranzito procedūrą.

Tačiau bendra suinteresuotųjų šalių nuomone, tai nėra priimtinas sprendimas. Be to, akcizų srities teisės aktuose nėra aiškaus teisinio pagrindo, skirto tranzito procedūros taikymui po eksporto procedūros, ir tokiu būdu gabenamos prekės teisiniu požiūriu yra išleistos vartoti neteisėtai, jeigu atitinkama eksporto procedūra užbaigiama tada, kai prasideda tranzito procedūra, t. y. iki tol, kol prekės fiziškai išvežamos iš Europos Sąjungos muitų teritorijos.

11 iš 27 valstybių narių nurodė, kad toks derinys, kai po eksporto procedūros iškart seka tranzito procedūra, kėlė problemų. Vykdam tą procedūrą reikia rankiniu būdu užbaigti tvarkyti gabenimą EMCS sistemoje, arba kai kuriose valstybėse narėse eksporto procedūros užbaigimas ir vėlesni veiksmai EMCS sistemoje atliekami automatiškai, kai prasideda tranzitas, netgi jei prekės vis dar gabenamos Europos Sąjungoje pagal tranzito procedūrą. Informacija EMCS sistemoje nebėra tiksli, kadangi prekės faktiškai išvežamos iš Europos Sąjungos tik tada, kai užbaigiama tranzito procedūra.

40 % respondentų, eksportavusių akcizais apmokestinamas prekes, nurodė, kad taiko šią procedūrą (45 % netaikė, o 15 % nežinojo, ar ši procedūra buvo taikyta). Jie išvardijo privalumus, susijusius su sutaupytu laiku ir išlaidomis, taip pat su geresne galimybe stebėti gabenimus. Tačiau taip pat pastebėjo, kad yra problemų, susijusių su informacijos koordinavimu vykdant akcizų ir tranzito procedūras. Procedūros, kurias vykdant derinamos eksporto ir tranzito procedūros eksportuojant akcizais apmokestinamus produktus, kėlė problemų 26 % jas taikiusių respondentų.

3.2.3. Aktualumas

Direktyvos 2008/118/EB III ir IV skyriai

¹⁷ Tranzitas yra speciali muitinės procedūra, pagal kurią galima vykdyti kompiuterizuotą prekių, kurioms taikoma Naujoji kompiuterizuota tranzito sistema, gabenimo iš vienos (išgabenimo) vietos į kitą (paskirties) Sąjungos muitų teritorijoje priežiūrą. Tranzito procedūra paprastai taikoma siekiant nugabenti ne Sąjungos prekes iš įvežimo į Europos Sąjungą vietos į vietą, kur patogiau įforminti prekes laisvai apyvartai. Ši galimybė numatyta akcizų srities teisės aktuose. Be to, faktiškai prekių eksportas kartais baigiasi iki prekių išvežimo iš ES ir priežiūra perkeliama į tranzito procedūrą. Specialios muitinės procedūros anksčiau Bendrijos muitinės kodekse vadinosi sąlyginio neapmokestinimo muitinės procedūromis ar priemonėmis.

¹⁸ Išvykimo muitinė paprastai yra muitinės įstaigos vieta pasienyje, jūrų uoste arba oro uoste arba prie jų, kuri patvirtina, kad prekės išvežtos iš Europos Sąjungos muitų teritorijos ir todėl prekių eksportas yra užbaigtas. Sąjungos muitinės kodekso įgyvendinimo akto 329 straipsniu leidžiama kitas teritorijos vietas laikyti išvykimo muitine ir užbaigti eksportą iki tol, kol prekės fiziškai išvežamos iš teritorijos. Priklausomai nuo valstybės narės, EMCS sistema gali (arba negali) būti uždaryta automatiškai.

19 valstybių narių manė (sutikdamos arba labai sutikdamos su nuomone), kad jų valstybėje dar reikia EMCS sistemos, nepaisant pakitusių tam tikrų sukčiavimo rūšių. Nesutiko tik viena valstybė narė, o likę respondentai nežinojo arba nei sutiko, nei nesutiko. EMCS sistemos poreikį patvirtino valstybės narės ir prekybininkai, kurie ragina plėsti EMCS sistemos aprėptį, kad, siekiant išvengti sukčiavimo, būtų įtrauktos tepalinės alyvos ir žaliavinis tabakas. Valstybės narės nurodė, kad reikia analizuoti funkcinės EMCS sistemos specifikacijas ir toliau šią sistemą plėtoti, įskaitant prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimų automatizavimą. Jos pažymėjo, kad kintant tam tikroms sukčiavimo rūšims, EMCS sistemos poreikis nemažėja, tačiau sistema turi būti sustiprinta. Pripažinta, kad ir kokie EMCS sistemos pakeitimai būtų pasiūlyti, siekiant užtikrinti didžiausią EMCS sistemos naudą, turi būti išlaikyta sukčiavimo prevencijos ir prekybos palengvinimo pusiausvyra.

16 iš 27 valstybių narių sutiko, kad be ES veiksmų (t. y. nacionaline, dvišale ar tarptautine iniciatyva) panašių rezultatų, susijusių su kova su sukčiavimu, nebūtų galima pasiekti.

Direktyvos 2008/118/EB V skyrius

Komisija mano, kad, siekiant išvengti dvigubo apmokestinimo, gabenant prekes tarp įmonių pagal prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo procedūrą, reikia ir toliau taikyti Sąjungos lygmens sistemą. Tačiau Komisija pritaria valstybių narių ir prekybininkų išvadai, kad V skyriuje nurodyta prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui taikoma tvarka nėra pakankamai efektyvi ir veiksminga.

3.2.4. *ES pridėtinė vertė*

Pagrindinė bendros EMCS sistemos nauda prekybininkams yra susijusi su trumpesniu akcizų dokumentų tvarkymo laiku, galimybe (ir siuntėjui, ir gavėjui) sekti gabenimus, taip pat galimybe supaprastinti auditą ir kontrolę esant veiksmingesnei ir kokybiškesnei gabenimo dokumentacijai.

Apskritai dabartine tvarka nustatyta aiški ir nuosekli akcizais apmokestinamų prekių laikymo ir gabenimo sistema. Yra nedaug sričių, kuriose dėl skirtingo valstybių narių interpretavimo skiriasi nacionalinės taisyklės ir taip kyla neaiškumų prekybininkams. Pavyzdžiui, šiuo metu painiavą kelia taisyklės dėl mokėtino akcizo esant trūkumui, ir jas reikia išaiškinti. Reikia patobulinti prekybininkų ir kompetentingų institucijų komunikacijos priemones išimtiniais atvejais, panaudojant esamą funkcionalumą arba sukuriant naują funkciją.

Siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, labai svarbu taikyti vienodas EMCS sistemos taisykles. Šio tikslo siekiama ir derinant prieigą prie EMCS sistemos, pateikiant bendras apibrėžtis veiklos vykdytojams, turintiems leidimą laikyti ir gabenti prekes, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Apskritai šia tvarka užtikrinta, kad diskriminacinių sąlygų mastas įvairiose valstybėse narėse būtų ribotas. Net jei kompetencija įgalioti prekybininkus laikyti ir gabenti akcizais apmokestinamas prekes išlieka nacionalinė prerogatyva, yra mažai įrodymų, kad būtų didelių kliūčių patekti į rinką.

Prekybininkai nurodė, kad pagrindinė EMCS sistemos nauda yra susijusi su galimybe (ir siuntėjui, ir gavėjui) sekti gabenimus, taip jie gali lengviau atlikti savo veiklos auditą ir stebėti savo susitarimų vykdant mokestines prievoles efektyvumą ir veiksmingumą.

Apskritai administracijų ir prekybininkų nuomone, teisinio ir techninio aiškumo stoka ir nacionaliniai skirtumai riboja bendrų veiksmų Europos mastu, susijusių su įmonių (B2B) operacijomis, naudą. Nuotolinės prekybos atveju dėl suderinimo stokos dabartinės tvarkos ES pridėtinė vertė buvo maža arba jos nebuvo. Kai kurie prekybininkai nurodė, kad taikant šią tvarką patiriama našta yra tokia pati ar net didesnė, nei taikant prekių eksporto į trečiąsias valstybes tvarką.

Sritys, kuriose galėtų būti naudingas tolesnis derinimas, yra nurodytos 4 skirsnyje.

4. PAPILDOMO DĖMESIO REIKALAUJANTYS KLAUSIMAI

Siūlomus patobulinimus galima padaryti atliekant planuotą Direktyvos 2008/118/EB ir jos įgyvendinimo reglamentų pakeitimą, numatytą Komisijos darbo programoje.

4.1. Leidimai

Direktyvoje 2008/118/EB nustatytos bendros ES lygmens įvairių rūšių prekybininkų, turinčių leidimą laikyti ir gabenti akcizais apmokestinamas prekes, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, apibrėžtys. Šios apibrėžtys padeda nustatyti aiškią ir nuoseklią akcizais apmokestinamų prekių laikymo ir gabenimo sistemą ir užtikrinti vienodas sąlygas įmonėms.

Valstybės narės taiko skirtingus leidimų laikyti ir gabenti akcizais apmokestinamas prekes ir supaprastinimo reikalavimus. Leidimų reikalavimai yra sudėtingi. Dėl to gali kilti kliūčių prekybininkams, o juos taikyti gali užtrukti ilgiau nei būtina. Pavyzdžiui, kai prekybininkų buvo klausama apie leidimų garantijų apskaičiavimo taisykles¹⁹, daug veiklos vykdytojų teigė, kad jų nežino (24 %). Išanalizavus duomenis pagal valstybes nares, matyti, kad tų pačių valstybių veiklos vykdytojams, veikiantiems tame pačiame sektoriuje, kartais buvo suteikta prieštaringa informacija. Pavyzdžiui, kai kurie Vokietijoje (valstybė narė, iš kurios tyrime dalyvavo daugiausiai respondentų) veikiantys veiklos vykdytojai nurodė, kad jų sandėlių garantijos apskaičiuojamos remiantis metine apyvarta (34 %), mėnesio apyvarta (3 %), metiniu mokėtinu akcizu (16 %) ir mėnesio mokėtinu akcizu (21 %). Tai rodo, kad kai kurie reikalavimai ir nuostatos yra labai sudėtingi.

Atvejų tyrimuose taip pat buvo pabrėžtas prieigos prie nuostatų sudėtingumas ir nuostatų painumas. Keturių valstybių narių suinteresuotosios šalys nurodė, kad prekybininkai dažnai nepateikia užpildytų paraiškų ir kompetentingoms institucijoms dėl to atsiranda papildomo bereikalingo darbo.

Daugelyje valstybių narių veiklos vykdytojai turi pateikti tiek gabenimo garantiją, kad užtikrintų akcizų skolą gabenimui, tiek leidimo garantiją, kad padengtų apmokestinamų prekių sandėlio arba registruotų siuntėjų ir gavėjų veiklą. Garantijos tvarkomos nacionaliniu mastu. Prekybininkai manė, kad tai yra didelė našta, nepaisant to, kad, siekiant paremti smulkiuosius veiklos vykdytojus, konkrečius produktus ir mokestines prievoles vykdančius veiklos vykdytojus, plačiai taikomos nuolaidos ir atleidimas nuo prievolės pateikti garantiją. Atleidimas nuo prievolės leidžiamas tik esant konkrečioms aplinkybėms, nurodytoms Direktyvoje 2008/118/EB.

¹⁹ Prireikus garantijos turi apdrausti nuo rizikos, susijusios su akcizais apmokestinamų prekių gamyba, perdirbimu ir laikymu. Jos tvarkomos nacionaliniu mastu.

4.2. Trūkumo, perviršio, kitų išimčių tvarkymas ir kova su sukčiavimu²⁰

Kai buvo užbaigtas vertinimo tyrimas, Europos Teisingumo Teismas priėmė sprendimą dėl Direktyvos 10 ir 20 straipsnių, kuriame, be kitų dalykų, išaiškinama, kada baigiasi gabenimas²¹. Direktyvos 20 straipsnio 2 dalies nuostatomis, nurodant, kada baigiasi akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas, siekiama apibrėžti laiką, kada laikoma, kad prekės išleistos vartoti, ir nustatyti, kada atsiranda prievolė apskaičiuoti akcizus už tas prekes. Tai dar svarbiau tais atvejais, kai nustatomi trūkumai pristačius akcizais apmokestinamas prekes. Nepaisant to, reikalavimų, susijusių su trūkumais, pateikimo procedūra yra neaiški. Reikalavimus prekybininkams apima Direktyvos 2010/24/ES²² (Reikalavimų vykdymo direktyvos) nuostatos, tačiau valstybės narės skirtingai taiko Reikalavimų vykdymo direktyvoje nustatytas priemones. Kai kuriais atvejais jos nenaudojamos visiškai. Nėra aiškaus pagrindo, kaip susieti reikalavimų vykdymo priemones ir anksčiau nustatytą mokėtiną akcizą. EMCS sistemos specifikacijose²³ numatytos valstybių narių ir prekybininkų komunikacijos priemonės, siekiant nustatyti galimus įsipareigojimus, tačiau ši priemonė mažai naudojama. EMCS sistema taip pat gali pateikti pranešimą dėl mokesčio reikalavimo, kurį turėtų siųsti reikalaujančiosios valstybės narės išsiuntimo valstybei narei, atsakingai už garantijų valdymą, tačiau šis pranešimas taip pat naudojamas retai (jei apskritai naudojamas).

Kai kurie prekybininkai skundėsi, kad negali pakeisti elektroninio administracinio dokumento (eAD) duomenų, kai jį priima išsiuntimo valstybė narė – dėl to kyla ginčų dėl kiekių ir mokėtino akcizo. Siuntėjas gali nusiųsti išsiuntimo valstybei narei EMCS įvykio ataskaitą ir nurodyti klaidą. Tačiau pirminis įvykio ataskaitos tikslas – sudaryti galimybę prekybininkams pranešti apie svarbius incidentus, kurie įvyksta gabenimo metu; šia galimybe šiuo metu mažai naudojama. 2014 m. valstybės narės kitoms valstybėms narėms išsiuntė tik 1 160 įvykio ataskaitų, arba apytiksliai 0,04 % nuo 2,95 mln. EMCS gabenimų, atliktų per tuos metus. Tačiau teisinės ataskaitų teikimo prievolės nėra.

Paskirties pakeitimas po siuntos atmetimo arba atsisakymo²⁴. Valstybės narės ekspertų grupėje susitarė, kad kai prekės atmetamos arba jų atsisakoma, siuntėjas turėtų pakeisti paskirtį, kad grąžintų siuntą į išsiuntimo vietą arba naujam gavėjui. Tai turėtų tapti teisine prievole. Kitas patobulinimas būtų, jeigu siuntėjui reikėtų imtis tolesnių veiksmų, kai

²⁰ Išsamesnė informacija pateikiama Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, laikymo ir gabenimo dabartinės tvarkos vertinime, p. 75–87.

²¹ 2016 m. sausio 28 d. Teismo (šeštoji kolegija) sprendimas (Bundesfinanzhof (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą) byloje *BP Europa SE prieš Hauptzollamt Hamburg-Stadt* (Byla C-64/15), OL 2016/C 106/11.

²² 2010 m. kovo 16 d. Tarybos direktyva 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis, *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, L 84/1, 2010 3 31.

²³ EMCS specifikacijos yra dokumentai, kuriuose aprašyti reikalavimai centralizuotai ir nacionaliniu lygmeniu taikomai EMCS sistemai ir kaip tų reikalavimų laikomasi aukštu lygmeniu (vadinamosios Funkcinės akcizų sistemų specifikacijos, *angl.* FESS), taip pat išsamus aprašas, įtrauktas į keletą kitų dokumentų.

²⁴ Šiame kontekste siuntos atmetimas reiškia gavėjo sprendimą nepriimti prekių, kurios yra išsiuntimo vietoje arba gabenamos iš išsiuntimo vietos, siuntos. Atsisakymas reiškia sprendimą nepriimti prekių, kurios atgabentos į paskirties vietą.

išsiunčiamas atmetimo arba atsisakymo pranešimas. Šioms problemoms sumažinti buvo pateikti du pasiūlymai: pirma, specifikacijos turėtų būti grindžiamos teisine prievole siųsti atmetimo ir atsisakymo pranešimus ir antra, reikėtų sukurti teisinę bazę, kad po atsisakymo ar atmetimo pranešimo automatiškai būtų pakeista paskirtis – grąžinti siuntą siuntėjui.

Apskritai manoma, kad EMCS sistema sumažino sukčiavimo atvejų. Pagrindinės problemos, kurias nurodė valstybės narės, yra prekybininkų įrašomas pernelyg ilgas kelionės laikas ir tam tikrų duomenų (pvz., prekių nuosavybė išsiuntimo ir paskirties momentu), kurie galėtų padėti atlikti rizikos analizę, stoka eAD.

4.3. Muitinės ir akcizų procedūrų derinimas

Kaip minėta pirmiau, susirūpinimą vis dar kelia daug neužbaigtų tvarkyti gabenimų akcizais apmokestinamų prekių netiesioginio eksporto atveju. Taip pat galėtų būti naudinga tranzitui skirta aiški teisinė bazė ir geresnis importuojamų akcizais apmokestinamų prekių traktavimo taisyklių derinimas.

4.4. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtos prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo procedūros

Prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo tarp įmonių tvarka, konkrečiai skirta mažosioms ir vidutinėms įmonėms, nėra sklandžiai taikoma, ji yra administracinės naštos šaltinis, taip pat ji susijusi su didelėmis prekybininkams tenkančiomis atitikties išlaidomis ir yra galimas sukčiavimo šaltinis. Popieriniai dokumentai turi būti grąžinami išsiuntimo valstybei narei. Tik gavus šį dokumentą, išsiuntimo valstybėje narėje galima atlikti grąžinimą. Popieriniai dokumentai gali būti sukčiaujant naudojami keletą kartų, kadangi nėra nustatyto teisinio laiko termino, per kurį juos reikia grąžinti.

Nuotolinės prekybos akcizais apmokestinamomis prekėmis tvarka yra dar blogesnė, visuotinai naudojantis mokesčių atstovų paslaugomis, dėl to teisėta komercinė veikla tampa neveiksminga. Tačiau Komisija siūlo spręsti problemą tik tuomet, kai bus susitarta dėl nuotolinei prekybai skirto PVM vieno langelio principo. Panaikinus vienintelį mokesčių atstovą, prekybininkams našta nesumažėtų, kadangi jie taip pat turi užsiregistruoti PVM tikslu vartojimo valstybėje narėje.

5. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Atsižvelgdama į dviejų tyrimų išvadas ir į vertinimą SWD(2017)xxx, Komisija daro šias išvadas:

Akcizais apmokestinamų prekių laikymo ir gabenimo tvarka neturėtų iškraipyti konkurencijos, trukdyti laisvam tokių prekių judėjimui ES, taip pat neturėtų trukdyti rinkti mokesčius ar sudaryti palankesnių sąlygų mokesčiniam sukčiavimui.

Apskritai akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, laikymo ir gabenimo dabartinė tvarka yra efektyvi ir veiksminga, to nebūtų galima pasiekti be Sąjungos lygmens veiksmų. Vis dėlto yra tam tikrų problemų, kurias dar reikia išspręsti, ypač akcizų ir muitinės procedūrų derinimo klausimą, kuris susijęs su dideliu teisiniu netikrumu ir kurį sprendžiant būtų daug galimybių pagerinti techninių procedūrų derinimą. Galiausiai nors įdiegus EMCS sistemą, skirtą akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas,

gabenimo priežiūrai, atsirado galimybių geriau surinkti akcizo mokesčius, taip pat galima atlikti keletą teisinių ir techninių pakeitimų, kurie papildomai sumažintų mokesčių slėpimo ir mokestinio sukčiavimo atvejų.

Prekių, jau išleistų vartoti į kitą valstybę narę, gabenimo tvarka yra daug prastesnė: dabartinė tvarka yra neveiksminga ir nepakankama, kad užtikrintų laisvą akcizais apmokestinamų prekių gabenimą, todėl atsiranda mokesčių slėpimo ir mokestinio sukčiavimo galimybių. Tai konkreti problema, kylanti mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios daugiausiai naudoja šią tvarką. Taikant EMCS sistemą prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimo procedūroms, šios rūšies prekyba taptų paprastesnė, taisyklės – skaidresnės ir aiškesnės, o prekybininkai galėtų lengvai ir greitai susigražinti išsiuntimo valstybėje narėje sumokėtą akcizą.

Tolesni veiksmai

- (1) Komisija išnagrinės galimus teisinius ir techninius patobulinimus, kuriais galėtų naudotis valstybės narės tvarkydamos pažeidimus ir reikalavimus.
- (2) Komisija išnagrinės, ar būtų naudinga siūlyti akcizais apmokestinamų mažos fiskalinės rizikos prekių, pvz., denatūruoto alkoholio, kvapiųjų medžiagų, kvepalų ir tam tikrų energinių produktų gabenimui skirtą režimą, kuris būtų mažiau apsunkinantis nei EMCS ar SAAD sistemos.
- (3) Komisija išnagrinės teisinius ir techninius tvarkos, kuri taikoma akcizais apmokestinamų prekių importo, eksporto ir tranzito priežiūrai, pakeitimus.
- (4) Siekdama sumažinti administracinę naštą ir prekybininkams bei valstybėms narėms tenkančias su atitiktimi susijusias išlaidas, Komisija išanalizuos dalinį arba visišką prekių, už kurias sumokėtas akcizas, gabenimui tarp įmonių galiojančios tvarkos automatizavimą.
- (5) Komisija ieškos būdų toliau tobulinti tarpvalstybinės nuotolinės prekybos akcizais apmokestinamomis prekėmis tvarką.

Komisija atsižvelgs į šias išvadas rengdamasi peržiūrėti direktyvą, kaip nurodyta 2017 m. Komisijos darbo programoje (COM(2016) 710 *final*, 2 PRIEDAS). Atliekant tokią peržiūrą bus vykdomos viešos konsultacijos ir atliekamas poveikio vertinimas.